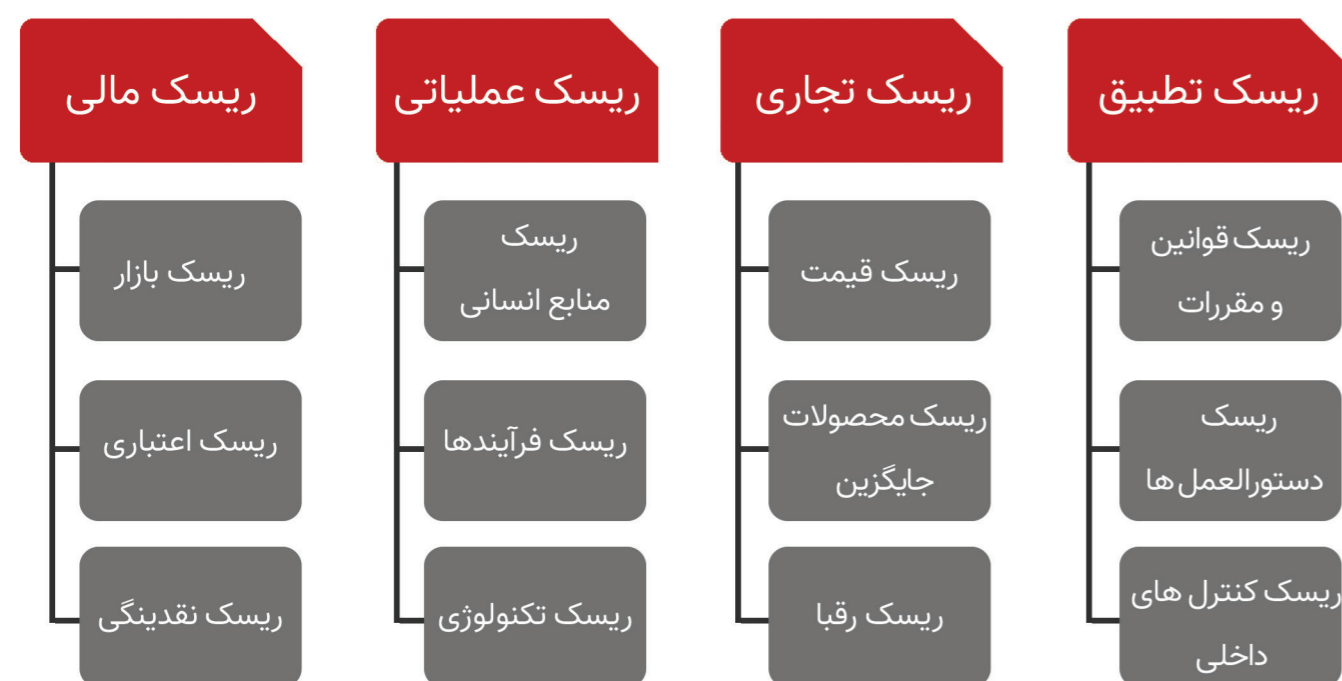

دوره آموزشی جامع مدیریت ریسک‌های مالی و عملیاتی

در تئوری‌های مالی شرکتی بیان شده است که هدف اصلی هر کسب و کار، حداکثرسازی ثروت سهامداران است. سهامداران در یک اقتصاد مبتنی بر بازار، منابع را در اختیار کسب و کاری قرار خواهند داد که انتظار دارند با توجه به ریسک‌هایی که با آن مواجه هستند، حداکثر میزان افزایش ممکن در ثروت را داشته باشند. به علاوه آنها در بررسی گزینه‌های موجود برای سرمایه‌گذاران، بازده حاصل از هر سرمایه‌گذار را در مقابل ریسک‌های احتمالی آن قرار می‌دهند. هدایت راهبردی یک واحد انتفاعی، به معنای شناسایی عوامل خلق و زوال ثروت است. هر یک از این دو مورد بیانگر جستجوی فرصت‌هایی است که مستلزم شناسایی ریسک‌های مورد پذیرش و ریسک‌های قابل اجتناب است.

بنابراین رشد هر نوع فعالیت انتفاعی مستلزم ارزیابی و پذیرش ریسک است. توانایی هر فعالیت در مدیریت ریسک‌های موجود، از ویژگی‌های اصلی موفقیت آن در زمینه رقابت است. به هر حال تغییرات سریع فناوری و ارتباطات، جهانی شدن فعالیت‌ها و تغییر در بازارها موجب بزرگ‌تر شدن، پیچیده‌تر شدن و پویاتر شدن ریسک‌های پیش روی سازمان شده است.

شاید بتوان در یک تقسیم‌بندی کلی عمده‌ریسک‌هایی که پیش‌روی سازمان‌ها قرار دارند را در نمودار زیر مورد بررسی قرارداد:

بدون تردید، آشنایی مدیران و کارشناسان شرکت‌ها با مفاهیم مدیریت ریسک، می‌تواند تاثیر بسزایی در بهبود فرایند خلق ارزش و توسعه پایدار در موسسات داشته باشد.

چنین مواردی، انجمن مالی ایران را بر آن داشت که با استفاده از پتانسیل‌های خود، در کنار دانشکده مدیریت دانشگاه تهران، به تعریف دوره جامع مدیریت ریسک‌های اقدام نماید. این دوره با تمرکز بر مفاهیم ارزیابی، کنترل و مدیریت ریسک‌های مالی و عملیاتی طراحی شده و جزئیات بیشتر آن در ادامه مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

چرا مدیریت ریسک؟

در دنیای نوین امروزی، چند رویداد که از اهمیت تاریخی برخوردارند؛ چشم‌انداز زندگی اجتماعی انسان را دگرگون ساخته‌اند. انقلابی تکنولوژیک که حول محور تکنولوژی‌های اطلاعات متمرکز است با سرعتی شتابان در کار شکل‌دهی مجدد به بنیان مادی جامعه است. اقتصادهای سرتاسر جهان به یکدیگر وابسته شده‌اند و در سیستمی که هندسه‌ی آن همواره در حال تغییر است، شکلی جدید از روابط میان اقتصاد، دولت و جامعه را ایجاد کرده‌اند. سرمایه‌داری نیز دستخوش تجدید ساختاری بنیادین شده است. افزایش رقابت اقتصادی جهانی که زمینه‌ساز انباشت سرمایه و مدیریت است، از ویژگی‌های بارز این تجدید ساختار به‌شمار می‌رود. دگرگونی‌های اجتماعی نیز همچون فرایندهای تحول تکنولوژیک و اقتصادی، چشم‌گیر هستند و تاثیری غیرقابل چشم‌پوشی بر جنبه‌های اجتماعی زندگی بشر دارند. باتوجه به اثرگذاری تک‌تک فرایندها و رویدادهای جامعه‌ی امروزی بر روی یکدیگر و روابط متقابل اجزای تشکیل‌دهنده‌ی جامعه، شاید بتوان این جامعه را جامعه‌ی شبکه‌ای نام نهاد. جامعه‌ی شبکه‌ای محصول همگرایی سه فرایند تاریخی مستقل است. این سه فرایند عبارتند از، انقلاب اطلاعات که ظهور جامعه‌ی شبکه‌ای را امکان‌پذیر ساخت؛ تجدید ساختار سرمایه‌داری و اقتصاد متکی به برنامه‌ریزی متمرکز از دهه ۱۹۸۰ به این سو با هدف غلبه بر تعارض‌های درونی این دو نظام؛ و نهضت‌های فرهنگی دهه ۱۹۶۰ و دنباله‌های آن در دهه ۱۹۷۰، یعنی نهضت‌ها و جنبش‌هایی مانند فمینیسم و طرفداری از محیط زیست.

در این جامعه‌ی شبکه‌ای همه چیز به‌طور شتابان در حال تغییر، اثرپذیری و در عین حال اثرگذاری بر محیط پیرامون خود است. هر سیستم و سازمانی که خود را با تغییرات محیط پیرامون خود هماهنگ نسازد، تاب‌پذیری در برابر آن را نخواهد داشت. در جامعه‌ی شبکه‌ای هر سازمان با هر اندازه‌ای با تغییرات و تحولات سریعی روبرو است و باید فعالیت‌های خود را به‌گونه‌ای برنامه‌ریزی و مدیریت کند که در محیط پرتلاطم و بازار به‌شدت رقابتی؛ موفقیت کسب کرده و تداوم حیات داشته باشد. از نوسان‌های بازار و بی‌ثباتی محیط‌های خارجی گرفته تا فشار ذینفعان کلیدی و مسئله رقابت، عواملی هستند که سبب می‌شوند تجارت‌ها به‌طور فزاینده‌ای با فضای آکنده از پیچیدگی و نااطمینانی روبه‌رو باشند. مدیریت ریسک مؤلفه‌ای مهم در هر تجارتی به‌شمار می‌آید و روندی برای تشخیص خطرات احتمالی و کاهش آنها است. از این رو شاید بتوان مهم‌ترین ویژگی این جامعه‌ی شبکه‌ای را، در مفهوم تلاطم فراوان محیط پیرامون و درون سازمان‌ها جستجو کرد. به عبارتی سازمان‌ها در این جامعه‌ی شبکه‌ای تحت تاثیر ریسک‌های متعدد هستند و مدیریت این ریسک‌ها نقش بسیار مهمی در توسعه پایدار شرکت‌ها خواهد داشت.

مدیر علمی دوره:

دکتر سعید فلاحپور
عضو هیات علمی دانشکده مدیریت، دانشگاه تهران

مدرسين دوره:

دکتر محمد علی رستگار
عضو هیات علمی دانشکده مهندسی صنایع و سیستم‌ها، دانشگاه تربیت مدرس
• کارگاه آموزشی ارزیابی و مدیریت ریسک اعتباری

دکتر مصطفی سرگزایی
عضو هیات علمی دانشکده مالی و بانکداری، دانشگاه علامه طباطبایی
• کارگاه آموزشی مدیریت دارایی - بدهی و ارزیابی ریسک نقدینگی

دکتر فرید تندنویس
دکترای مالی از دانشگاه تهران
• کارگاه آموزشی ارزیابی و مدیریت ریسک بازار

مهندس سجاد خزایی
کارشناس ارشد مهندسی صنایع و سیستم‌ها از دانشگاه تربیت مدرس
• کارگاه آموزشی ارزیابی و مدیریت ریسک عملیاتی

معرفی دوره جامع مدیریت ریسک مالی و عملیاتی

ضرورت طراحی دوره: در مقدمه طرح حاضر اشاره گردید که سازمان‌ها، در فضای پرتلاطم امروز، بدون شناسایی و تحلیل ریسک‌های موجود در محیط، قادر به ادامه فرایند رشد و توسعه پایدار و خلق ارزش برای سهام‌داران، نخواهند بود. از این رو تسلط مدیران و کارشناسان به مفاهیم ریسک و ارزیابی آن، تأثیری مستقیم بر دستیابی به اهداف استراتژیک سازمان‌ها خواهد داشت.

هدف از طراحی دوره: این دوره با هدف آموزش حرفه‌ای و تخصصی فرایند ارزیابی، کنترل و مدیریت ریسک‌های مالی و عملیاتی طراحی شده است. در پایان این دوره، شرکت‌کنندگان با مفاهیم ریسک‌های مالی و عملیاتی به طور کامل آشنا شده، و توان اجرای کامل فرایند شناسایی، ارزیابی و کنترل این ریسک‌ها را خواهند داشت.

مخاطبان دوره: مخاطبان عمومی دوره، تمامی فعالان بازار پول، سرمایه و بیمه را شامل می‌شوند. چراکه مفاهیم تخصصی ارائه شده در این دوره، برای تمامی افرادی که به صورت فعالانه و یا دوره‌ای در بازار پول، سرمایه و بیمه کشور فعالیت می‌کنند ضروری است.

مخاطبین تخصصی دوره شامل موارد ذیل خواهند بود:

- کارشناسان و مدیران بانک‌ها
- کارشناسان و مدیران شرکت‌های تامین سرمایه
- کارشناسان و مدیران شرکت‌های سبدگردان و صندوق‌های سرمایه‌گذاری
- کارشناسان و مدیران شرکت‌های مشاور سرمایه‌گذاری
- کارشناسان و مدیران شرکت‌های بیمه
- دانشجویان علاقمند به مباحث تخصصی مدیریت ریسک در رشته‌های مالی، حسابداری، اقتصاد و مهندسی صنایع

هزینه شرکت در دوره: ۵/۹۰۰/۰۰۰ تومان

سرفصل‌ها و ساختار زمانی دوره:

فرایند اجرای این دوره در ۸ واحد به شرح زیر برنامه‌ریزی شده که در ۴ کارگاه ۲ واحدی مجموعاً به میزان ۱۲۸ ساعت، به شرح زیر ارائه می‌شود:

کارگاه شماره ۱	کارگاه شماره ۲	کارگاه شماره ۳	کارگاه شماره ۴
ارزیابی و مدیریت ریسک	ارزیابی و مدیریت ریسک	ارزیابی و مدیریت ریسک	مدیریت دارایی - بدهی و
بازار	اعتباری	عملیاتی	ارزیابی ریسک نقدینگی
(۲ واحد)	(۲ واحد)	(۲ واحد)	(۲ واحد)

سرفصل‌های اصلی این کارگاه عبارتند از:

- روش‌ها و سنجش‌های اندازه‌گیری ریسک بازار
- ارزش در معرض ریسک و دیگر شاخص‌های اندازه‌گیری ریسک بازار
- رویکردهای پارامتریک در اندازه‌گیری ریسک بازار
- بررسی رویکرد واریانس - کواریانس در اندازه‌گیری ریسک بازار
- بررسی رویکردهای شبیه‌سازی تاریخی و مونت کارلو در اندازه‌گیری ریسک بازار
- پس‌آزمایی (Back Testing) مدل‌های ارزش در معرض ریسک
- مفهوم نگاشت (Mapping) در ارزش در معرض ریسک
- مدل‌سازی و شبیه‌سازی همبستگی و کاربرد آن در اندازه‌گیری ارزش در معرض ریسک
- مدیریت ریسک پرتفوی و سرمایه‌گذاری‌ها
- جایگاه مدیریت ریسک بازار در الزامات قانونی

کارگاه شماره ۱

ارزیابی و مدیریت ریسک بازار

سرفصل‌های اصلی این کارگاه عبارتند از:

- تصمیمات و تحلیل‌های اعتباری
- ساختار سرمایه بانک‌ها و مفاهیم مرتبط با ریسک اعتباری
- رویکردهای امتیازبندی و رتبه‌بندی اعتباری
- روش‌های پیش‌بینی احتمال نکول
- روش‌های برآورد EAD و LGD
- ریسک پرتفوی اعتباری
- سرمایه اقتصادی و سرمایه قانونی برای ریسک اعتباری
- ریسک اعتباری ساخت‌یافته
- ریسک طرف مقابل معامله (Counterparty risk)
- ارزیابی ساختار زمانی نرخ بهره
- وثایق و فرایند تسویه
- تعدیل ارزش اعتباری (CVA)
- مشتقات اعتباری و رویکردهای انتقال ریسک اعتباری
- اوراق بهادارسازی

کارگاه شماره ۲

ارزیابی و مدیریت ریسک اعتباری

کارگاه شماره ۳

ارزیابی و

مدیریت ریسک عملیاتی

سرفصل‌های اصلی این کارگاه عبارتند از:

- مفاهیم ریسک عملیاتی و ضرورت مدیریت آن
- اصول مدیریت ریسک عملیاتی
- فرایند و چارچوب حاکمیتی مدیریت ریسک عملیاتی
- روش‌ها و ابزارهای شناسایی ریسک‌های عملیاتی
- آرایه‌بندی (Taxonomy) ریسک‌های عملیاتی
- تحلیل علی-معلولی ریسک‌های عملیاتی
- آرایه‌بندی (Taxonomy) دلایل وقوع یک ریسک عملیاتی
- آرایه‌بندی (Taxonomy) اثرات زیان‌بار وقوع یک ریسک عملیاتی
- انواع روش‌های اندازه‌گیری ریسک عملیاتی (سرمایه مقرراتی و اقتصادی)
- انواع داده در ریسک عملیاتی و نحوه استفاده از آن‌ها در اندازه‌گیری
- تحلیل سناریو و آزمون استرس برای ریسک عملیاتی
- رتبه‌بندی اندازه‌گیری ریسک عملیاتی در یک سازمان براساس شاخص‌های S&P
- انواع روش‌های کنترل و کاهش ریسک عملیاتی
- خودارزیابی ریسک و کنترل
- الگوی تعریف شاخص‌های کلیدی در ریسک عملیاتی
- پایش و گزارش‌گری ریسک عملیاتی
- اشتباهات ریسک عملیاتی
- اثر شیوع بیماری مسری کرونا بر پروفایل ریسک عملیاتی
- برنامه تداوم فعالیت (BCP)

کارگاه شماره ۴

مدیریت دارایی -

بدهی و ارزیابی

ریسک نقدینگی

سرفصل‌های اصلی این کارگاه عبارتند از:

- تحلیل شکاف و شکاف تعدیل شده با سررسید
- تحلیل شکاف دیرش و تحذب و کاربرد آن در مدیریت دارایی‌ها و بدهی‌ها
- اصول، مبانی و شاخص‌های مدیریت ریسک نقدینگی
- مدیریت نقدینگی پرتفوی
- مدل‌سازی جریان نقدی، آزمون و گزارش‌گری استرس با تمرکز بر ریسک نقدینگی
- برنامه‌ریزی احتمالی تامین مالی
- مدل‌های تامین نقدینگی
- قیمت‌گذاری وجوه انتقالی
- تامین نقدینگی چند ارزی
- مدیریت و بهینه‌سازی ساختار ترازنامه
- نقدشوندگی دارایی‌ها
- الزامات قانونی برای اندازه‌گیری و مدیریت ریسک نقدینگی